

Äldre och läkemedel

Östhammars kommun 2023

- Varje år blir ca 35.000 äldre personer drabbade av läkemedelsbiverkningar så pass att de måste uppsöka sjukhusvård och ev läggas in.
- Ca 60 % av inläggningarna bedöms vara möjliga att förebygga

Varför får 86-åriga Anna lättare biverkningar av vissa läkemedel än 22-åriga Eva?

Vad händer i kroppen?

Njurarna

- Njurarnas storlek minskar
- Blodflödet i njurarna minskar
- Försämrad njurfunktion

Ex på läkemedel som behöver anpassas till njurfunktionen

- Metformin, Simvastatin, Blodförtunnande, Memantin, Oxikodon, paracetamol

Levern

- Blodflödet minskar genom levern
- Levern blir försämrad med åldern

Minskning av muskelmassa, vätska och högre andel fett

Hjärnan blir känsligare

Mage-tarm påverkas

Blodtrycksregleringen förändras

”Start Low, Go Slow”

Läkemedelsorsakad sjuklighet hos äldre

Olika läkemedelsgrupper som står för många biverkningar

- Hjärt-kärl läkemedel
- Antidepressiva
- Diabetesläkemedel
- Opioider
- Blodförtunnande
- Antibiotika
- NSAID preparat
- Cytostatika

Vanligaste problemen:

Fall/Frakturer/Yrsel, Hjärtproblem, blödningar, elektrolytrubbingar, lågt blodtryck, lågt blodsocker, kognitiv störning.

Mindre allvarliga biverkningar men allvarliga för dem som drabbas

Muntorrhet, trötthet, förstoppning, diarré

Flera läkemedel mot biverkningarna sätts ofta in

Läkemedelsanvändningen har ökat med 60 % på 25 år

Vad kan vi göra själva?

Fallolyckor hos äldre

- Fall är den vanligaste orsaken till sjukhusinläggningar hos äldre
- Ca 70.000 personer vårdas varje år till följd av fall
- Mänskligt lidande och ca 11 miljarder i kostnader för samhället
- Hälften av alla dödsolyckor orsakas av fall-drygt 1000 personer/år
- Läkemedel står som ensam riskfaktor till 5-10 % av fallen

Läkemedel som bör undvikas till äldre

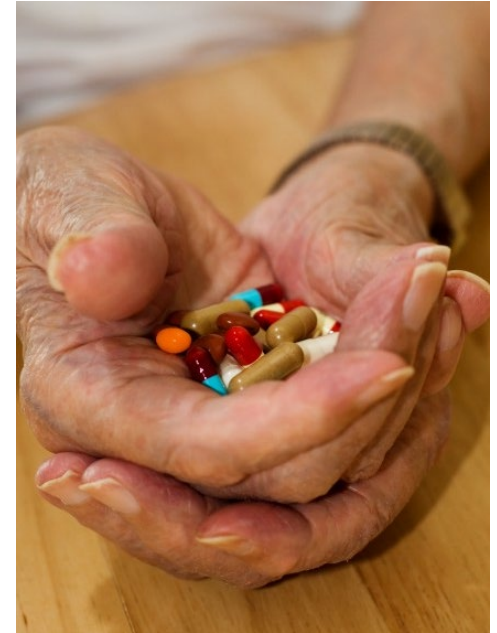
Socialstyrelsens rekommendationer

- Propavan (Lång verkningsstid, myrkrypningar, förvirring)
- Tramadol och kodein (illamående, yrsel, trötthet, förvirring, integrerar med alkohol, +waran ökad blödningsrisk)
- Diazepam vid ångest/sömnstörning (trötthet, förvirring, beroende, nedstämdhet, fallrisk)
- Antikolinerga, används tex vid urininkontinens, som lugnande medel och vissa mot smärta. Ex akineton, atarax, detrusitol, lergigan nozinan, spasmofen. (Muntorrhet, förvirring, förstoppning, ökad dödlighet, fallrisk)

God läkemedelsanvändning

- Överväger nyttan riskerna med läkemedlet?
- Finns indikationer för läkemedlet?
- Individuellt anpassad dos
- Symptomen förbättras av behandlingen, utvärdera!
- Behandlingen ger så få biverkningar som möjligt
- Läkemedelsgenomgångar är obligatoriskt för äldre med många läkemedel, 75 år eller äldre, minst 5 läkemedel –vid läkarbesök, byte av vårdform, 1 gång per år på säbo eller hemsjukvård, vid läkemedelsrelaterade problem eller misstanke

Ny rekommendation om egenberedskap av läkemedel och förbrukningsartiklar

- Socialstyrelsen rekommenderar en månads beredskap i hemmet av läkemedel och förbrukningsartiklar som förskrivits av hälso- och sjukvårdspersonal.
- Syftet är att stärka beredskapen och minska sårbarheten hos patienter, hälso- och sjukvård och apotek.
- Rekommendationen gäller från och med den 1 mars 2023 och omfattar patienter med stabil läkemedelsbehandling under en längre tid.

Tack för er uppmärksamhet

- Övertro på läkemedel, är det vanligt tror ni?
- Hur kan vi resonera kring läkemedel ex får läkemedel ersätta personal eller etiskt svåra situationer?
- Vill gärna visa en film om ett möte mellan två människor och vilken skillnad vi kan göra med enkla medel